

УДК 343.8

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-3\(25\)-396-405](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-3(25)-396-405)

Пузирьов Михайло Сергійович доктор юридичних наук, старший дослідник, начальник кафедри правових дисциплін навчально-наукового інституту роботи з персоналом, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0002-7814-9476>

Олефір Людмила Іванівна кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри формування та розвитку професійної компетентності персоналу ДКВС України Інституту професійного розвитку, Пенітенціарна академія України, м. Чернігів, <https://orcid.org/0000-0003-4565-8968>

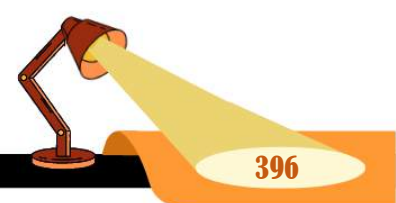
АДМІНІСТРАТИВНИЙ НАГЛЯД ЗА ОСОБАМИ, ЗВІЛЬНЕНИМИ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ ЩОДО НОРМАТИВНОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ, ПРОПОРЦІЙНОСТІ ТА ВІДПОВІДНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СТАНДАРТАМ (ЧАСТИНА I)

Анотація. У статті здійснено комплексний науковий аналіз проблем правового регулювання адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, у контексті забезпечення нормативної визначеності, пропорційності застосовуваних обмежень та їх відповідності європейським стандартам захисту прав людини.

Проаналізовано чинну нормативно-правову базу України, що регулює застосування адміністративного нагляду. Розкрито інституційний механізм здійснення адміністративного нагляду, роль органів Національної поліції у його реалізації та особливості судового контролю за встановленням і продовженням відповідних обмежень.

У дослідженні обґрунтовано тезу про подвійний характер адміністративного нагляду, який на нормативному рівні позиціонується як превентивний (профілактичний) захід, спрямований на запобігання повторним правопорушенням і сприяння ресоціалізації особи, однак у практичній площині часто реалізується через систему режимних обмежень, що наближає його до квазікарального інструменту державного примусу. Звертається увага на проблеми формалізації профілактичної роботи, недостатньої індивідуалізації застосовуваних обмежень, а також ризики їх непропорційності щодо реального рівня суспільної небезпечності піднаглядної особи.

Особливу увагу приділено аналізу стандартів Європейського суду з прав людини щодо обмеження свободи пересування та втручання у приватне життя

особи. Наголошено на важливості посилення ролі судового контролю, удосконалення процедур обґрунтування адміністративного нагляду та впровадження індивідуалізованих підходів до оцінки ризиків повторної (рецидивної) злочинності.

Зроблено висновок, що модернізація інституту адміністративного нагляду в Україні має здійснюватися шляхом гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами прав людини, запровадження ефективних процедур судового контролю та індивідуальної оцінки ризиків, що дозволить забезпечити баланс між потребами публічної безпеки та дотриманням фундаментальних прав і свобод людини.

Ключові слова: адміністративний нагляд; особи, звільнені з місць позбавлення волі; постпенітенціарний вплив; запобігання; ресоціалізація; індивідуалізація; оцінка ризиків; обмеження; права і свободи людини; публічна (громадська) безпека; баланс; органи Національної поліції; судовий контроль; Європейський суд з прав людини.

Puzyrov Mykhailo Serhiiovych Doctor of Law, Senior Researcher, Head of the Department of Legal Disciplines at Educational and Scientific Institute of Personnel Management, National Academy of the National Guard of Ukraine, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0002-7814-9476>

Olefir Liudmyla Ivanivna PhD in Law, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Formation and Development of Professional Competence of the Personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine at Institute of Professional Development, Penitentiary Academy of Ukraine, Chernihiv, <https://orcid.org/0000-0003-4565-8968>

ADMINISTRATIVE SUPERVISION OVER PERSONS RELEASED FROM PLACES OF DEPRIVATION OF LIBERTY: POSING THE PROBLEM OF REGULATORY CERTAINTY, PROPORTIONALITY AND COMPLIANCE WITH EUROPEAN STANDARDS (PART I)

Abstract. The article provides a comprehensive scientific analysis of the problems regarding legal regulation for administrative supervision over persons released from places of deprivation of liberty in the context of ensuring regulatory certainty, proportionality of the restrictions applied and their compliance with European standards for the protection of human rights.

The current normative and legal framework of Ukraine regulating the application of administrative supervision is analyzed. The institutional mechanism for implementing administrative supervision, the role of the National Police bodies in its

implementation, and the features of judicial control over the establishment and extension of relevant restrictions are disclosed.

The study substantiates the thesis of the dual nature of administrative supervision, which at the normative level is positioned as a measure aimed at preventing repeated offenses and promoting the resocialization of the individual, but in practice it is often implemented through a system of regime restrictions, which brings it closer to a quasi-punitive instrument of state coercion. Attention is drawn to the problems of formalization of preventive work, insufficient individualization of the restrictions applied, as well as the risks of their disproportionality in relation to the real level of social danger of the supervised person.

Particular attention is paid to the analysis of the standards of the European Court of Human Rights on the restriction of freedom of movement and interference with the private life of an individual. The importance of strengthening the role of judicial control, improving the procedures for substantiating administrative supervision and implementing individualized approaches to assessing the risks of repeated criminality is emphasized.

It is concluded that the modernization of the institution of administrative supervision in Ukraine should be carried out by harmonizing national legislation with European human rights standards, introducing effective procedures for judicial control and individual risk assessment, which will ensure a balance between the needs of public security and compliance with fundamental human rights and freedoms.

Keywords: administrative supervision, persons released from places of deprivation of liberty, post-penitentiary impact, prevention, resocialization, individualization, risk assessment, restrictions, human rights and freedoms, public security, balance, National Police bodies, judicial control, European Court of Human Rights.

Постановка проблеми. У юридичній науці і правозастосовній практиці адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі (далі – адміністративний нагляд), традиційно позиціонується як інструмент превенції повторної злочинності та «виховного впливу» на осіб, які вважаються схильними до правопорушень (зокрема кримінальних). В Україні базовими нормативно-правовими актами у сфері застосування цього примусово-запобіжного заходу є Кримінально-виконавчий кодекс України [1], Закон України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» [2]. Положення названих актів доповнюються підзаконним нормативно-правовим регулюванням, зокрема Інструкцією про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України, Державного департаменту України з питань виконання покарань від 04.11.2003 р. № 1303/203 [3].

Водночас, застосування цього інституту державного примусу неминуче пов'язане з обмеженням прав людини (свобода пересування, приватність,

свобода вибору місця проживання, режимний контроль, обов'язки реєстрації тощо). Такі обставини потребують особливих правових гарантій, а саме: чіткості підстав, передбачуваності наслідків, судового контролю та ефективних засобів оскарження. Саме ці параметри, згідно з практикою Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) щодо застосування положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Європейської конвенції з прав людини) (далі – Конвенції), утворюють «якість закону» і відповідної правозастосовної практики, а відтак – запобігають свавіллю з боку уповноважених суб'єктів під час здійснення адміністративного нагляду [4; 5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання адміністративного нагляду розглядаються на перетині адміністративного права, кримінально-виконавчого права та кримінології, у працях таких українських науковців, як: І. Г. Богатирьов, О. М. Головков, В. А. Євтушок, І. М. Ковальов, С. І. Ковальов, А. Т. Комзюк, Д. О. Назаренко, О. А. Петренко, С. І. Саєнко, С. І. Скворцов, П. П. Фомін, Ю. Ю. Хилько, Д. П. Цвігун, В. Г. Чорна, А. М. Явтушенко, Х. П. Ярмачі та ін.

Проведений аналіз наявної бібліографічної (джерельної) бази показує, що в сучасній українській науковій літературі простежуються два головні напрями (підходи) до розуміння інституту адміністративного нагляду: 1) адміністративний нагляд як форма поліцейської наглядової діяльності, з фокусом на повноваженнях Національної поліції України та адміністративно-правових процедурах; 2) адміністративний нагляд як постпенітенціарний превентивний (запобіжний) захід, де ключовими є пропорційність обмежень та їхня узгодженість із завданнями ресоціалізації.

Разом із тим, у галузевій юридичній науці України не набули належного розроблення питання модернізації інституту адміністративного нагляду з урахуванням практики ЄСПЛ та позитивного зарубіжного досвіду, що зумовили постановку проблеми та формулювання відповідної мети дослідження.

Мета статті – обґрунтувати напрями модернізації інституту адміністративного нагляду в Україні відповідно до стандартів, вміщених у нормах Конвенції, та європейських практик постпенітенціарного супроводу.

Виклад основного матеріалу. Щодо національного інституційного механізму, варто зазначити, що в досліджуваній сфері правовідносин базовим актом є Закон України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі», який визначає умови, порядок встановлення та здійснення адміністративного нагляду за окремими категоріями раніше судимих осіб [2]. Організаційно-процедурні питання деталізує Інструкція про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі (затверджена спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України та Державного департаменту України з питань виконання покарань), яка регламен-

тує порядок постановки на облік, проведення профілактичних заходів, контроль виконання обмежень тощо [3].

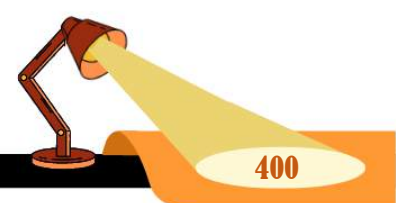
Суттєвою теоретико-прикладною колізією сучасного інституту адміністративного нагляду є його подвійна (амбівалентна) правова природа, що проявляється у розбіжності між задекларованими цілями та фактичним змістом правозастосування. На нормативному рівні нагляд традиційно позиціонується як превентивний, профілактичний і виховний захід, спрямований на соціальну адаптацію особи, попередження повторної протиправної поведінки та контроль за дотриманням встановлених правил. Водночас у практичній площині він реалізується через систему режимних обмежень, заборон і обов'язків (обмеження свободи пересування, обов'язок періодичної реєстрації, заборона перебування у визначених місцях, контроль за способом життя), а також передбачає застосування юридичної (адміністративної або кримінальної) відповідальності за їх порушення.

Така конструкція фактично наближає адміністративний нагляд до квазікарального (квазіпенального) інструменту, оскільки його зміст за своїми наслідками може істотно обмежувати конституційні права і свободи особи, насамперед свободу пересування, приватність і автономію поведінки. Внаслідок цього відбувається підміна превентивної функції елементами примусу й контролю, що створює ризик перетворення нагляду з допоміжного засобу ресоціалізації на форму «прихованого покарання», яке застосовується поза межами класичних кримінально-правових процедур і гарантій.

Вважаємо, що саме ця подвійність зумовлює низку практичних проблем: формалізацію профілактичної роботи, домінування карально-контрольного підходу, конфлікт із принципами пропорційності та мінімального втручання у права людини, а також підвищений ризик зловживань у правозастосуванні. У підсумку адміністративний нагляд втрачає свій реабілітаційний (ресоціалізаційний) потенціал і сприймається піднаглядними особами не як інструмент підтримки, а як додатковий тягар або продовження покарання.

Отже, подолання зазначеної проблеми потребує чіткого нормативного розмежування превентивних і каральних елементів, уточнення цілей адміністративного нагляду, встановлення пропорційних обмежень, а також посилення процесуальних гарантій захисту прав особи, що відповідатиме європейським стандартам балансу між публічною (громадською) безпекою та правами людини.

Система адміністративного нагляду передбачає типові обмеження та обов'язки (реєстрація/явка, повідомлення про зміну місця проживання, обмеження перебування у певних місцях, часові обмеження виходу з житла тощо), а порушення правил адміністративного нагляду тягне адміністративну (за ст. 187 Кодексу України про адміністративні правопорушення [6]) або кримінальну (за ст. 395 Кримінального кодексу України [7]) відповідальність.

Іншою системною вадою функціонування інституту адміністративного нагляду є недостатнє забезпечення принципів пропорційності та індивідуалізації під час визначення змісту й обсягу встановлюваних щодо особи обмежень. Формально законодавство передбачає можливість варіювання переліку наглядових заходів залежно від конкретної ситуації, однак на практиці вони нерідко застосовуються за типовими, «шаблонними» моделями, без належної оцінки реального рівня ризику повторної протиправної поведінки чи суспільної небезпечності піднаглядної особи.

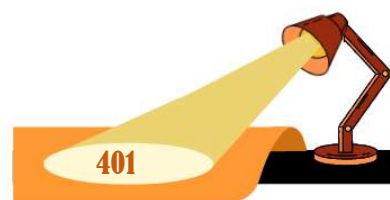
Такий підхід призводить до автоматизованого встановлення максимально широкого набору заборон і обов'язків – обмеження пересування, обов'язку періодичної реєстрації, заборони відвідування певних місць тощо – незалежно від індивідуальних характеристик особи, її поведінки, сімейного стану, трудової зайнятості, рівня ресоціалізації або фактичної потреби в тих чи інших заходах контролю. У результаті адміністративний нагляд втрачає персоналізований характер і перетворюється на уніфікований режим обмежень, що суперечить як превентивній логіці цього інституту, так і загальноправовому принципу мінімального втручання у права людини.

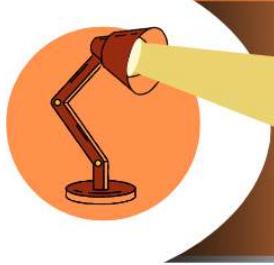
Відсутність чітких критеріїв відбору та обґрунтування конкретних обмежень також створює ризики суб'єктивізму, дискреційності та неоднакової практики застосування, що негативно впливає на правову визначеність і передбачуваність для особи. Більше того, надмірні або непропорційні обмеження можуть ускладнювати працевлаштування, підтримання соціальних зв'язків та інтеграцію в суспільство, тим самим підвищуючи, а не знижуючи ризик рецидиву.

На нашу думку, усунення цієї проблеми потребує запровадження обов'язкової індивідуальної оцінки ризиків («risk assessment») перед встановленням або продовженням адміністративного нагляду, розроблення чітких критеріїв вибору конкретних обмежень за принципом «необхідності та мінімальної достатності», а також належної мотивації відповідних рішень у процесуальних документах. Такий підхід дозволить забезпечити реальну індивідуалізацію нагляду, підвищити його превентивну ефективність і водночас гарантувати дотримання стандартів пропорційності та поваги до прав і свобод людини.

Адміністративний нагляд встановлюється судом, однак якість судової аргументації може відтворювати формальні посилання на законодавчі підстави без глибокого тесту «необхідності у демократичному суспільстві» та аналізу альтернатив. Це видно з окремих рішень судів про встановлення адміністративного нагляду [8].

Важливою гарантією законності та правомірності обмежень, пов'язаних із адміністративним наглядом, є ефективний судовий контроль, який має виконувати не формальну, а реальну функцію захисту прав людини. Водночас аналіз правозастосовної практики свідчить, що участь суду нерідко зводиться пере-

важно до процедурного затвердження рішень уповноважених органів без глибокої перевірки їх обґрунтованості, необхідності та співмірності. За таких умов судовий розгляд набуває декларативного характеру і не забезпечує належного балансу між публічними інтересами безпеки та індивідуальними правами особи.

Разом із тим, конвенційні стандарти захисту прав людини, вироблені практикою ЄСПЛ, вимагають значно вищого рівня («інтенсивності») судового контролю щодо будь-яких заходів, які суттєво обмежують права і свободи людини. Такий контроль має охоплювати не лише перевірку формальної наявності судового рішення, а й комплексну оцінку:

- а) чіткості та передбачуваності закону (якість нормативного регулювання, відсутність надмірної дискреції);
- б) легітимної мети втручання (захист громадської безпеки, прав інших осіб тощо);
- в) пропорційності та необхідності конкретних обмежень у демократичному суспільстві;
- г) наявності ефективних засобів оскарження та перегляду рішень.

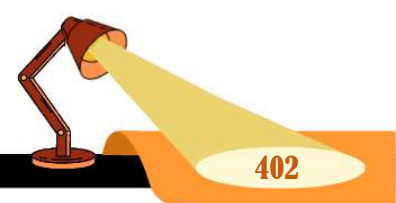
Недостатня інтенсивність перевірки зазначених критеріїв призводить до ситуації, коли суд фактично не здійснює самостійної оцінки ризиків та доцільності обмежень, а покладається на позицію органів поліції або інших суб'єктів нагляду. Унаслідок цього обмеження можуть встановлюватися або продовжуватися без належної індивідуалізації та достатньої доказової бази, що суперечить принципам правової визначеності, пропорційності й справедливого балансу між публічною (громадською) безпекою та правами людини.

Проведене дослідження дає підстави для твердження, що підвищення інтенсивності судового контролю має передбачати обов'язкову мотивованість судових рішень, перевірку фактичних обставин і ризиків, можливість регулярного перегляду доцільності обмежень, а також забезпечення реального доступу особи до ефективних засобів захисту. Такий підхід дозволить трансформувати суд із формального «реєстратора» адміністративних рішень у повноцінного суб'єкта гарантування прав людини та забезпечити відповідність інституту адміністративного нагляду європейським стандартам.

ЄСПЛ у справах щодо свободи пересування послідовно наголошує на необхідності дотримання трьох вимог, а саме:

- «передбачено законом» (доступність, передбачуваність, захист від свавілля);
- легітимна мета (зокрема запобігання злочинності);
- необхідність і пропорційність у демократичному суспільстві [9].

Особливо показовим для України є рішення ЄСПЛ у справі «Дедеш проти України» від 14 січня 2021 р., де заявник скаржився на застосування адміністративного нагляду строком на один рік як на порушення свободи пересування.

Текст українського перекладу рішення містить блок про скаргу за ст. 2 Протоколу № 4 Європейської конвенції з прав людини і фактичні параметри нагляду [10].

Додатково релевантні висновки узагальнені в огляді Верховного Суду щодо практики ЄСПЛ (2021 р.), де прямо згадується адміністративний нагляд у контексті свободи пересування і мети «попередження злочинності», а також підкреслюється необхідність оцінки пропорційності [11, с. 60–62].

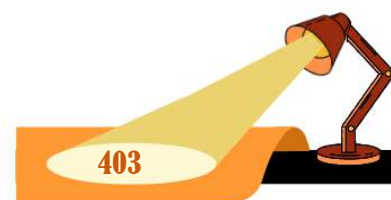
Отже, навіть за умови визнання легітимності мети адміністративного нагляду як превентивного інструменту забезпечення публічної безпеки та недопущення повторних правопорушень, визначальним критерієм його допустимості у правовій державі є не сама наявність такого механізму, а якість правових і процедурних гарантій його застосування. Саме вони мають забезпечувати баланс між інтересами суспільства у сфері безпеки та обов'язком держави поважати фундаментальні права і свободи людини.

Інакше кажучи, ключове значення має не декларативний характер превентивної функції нагляду, а конкретна індивідуалізована необхідність кожного встановленого обмеження, його чітка нормативна визначеність, пропорційність та належне обґрунтування у кожному окремому випадку. Обмеження не можуть застосовуватися автоматично або «за замовчуванням»; вони мають бути мінімально достатніми для досягнення легітимної мети й підтвердженими оцінкою реальних ризиків поведінки особи.

Висновки. Таким чином, для України пріоритетом має стати перехід від формального встановлення нагляду до моделі гарантійно-орієнтованого правозастосування, що передбачає чіткість законодавчих критеріїв, посилений судовий контроль, мотивованість рішень, регулярний перегляд доцільності обмежень та ефективні засоби їх оскарження. Лише за таких умов адміністративний нагляд може зберігати свій превентивний характер і не трансформуватися у приховану форму додаткового покарання, відповідаючи стандартам верховенства права та захисту прав людини.

Література:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text> (дата звернення: 09.02.2026).
2. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01.12.1994 р. № 264/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 09.02.2026).
3. Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Державного департаменту України з питань виконання покарань від 04.11.2003 р. № 1303/203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0046-04#Text> (дата звернення: 09.02.2026).
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини): прийнята Радою Європи 04.11.1950 та ратифікована Законом України № 475/97-ВР від 17.07.97 (редакція від 02.10.2013). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 09.02.2026).

5. Посібник зі статті 5 Європейської конвенції з прав людини. Право на свободу та особисту недоторканність. *European Court of Human Rights*. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_5_ukr (дата звернення: 09.02.2026).

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8073-10#Text> (дата звернення: 09.02.2026).

7. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 09.02.2026).

8. Корабельний районний суд м. Миколаєва. *Судова влада України*. URL: <https://kb.mk.court.gov.ua/sud1414/pres-centr/news/791766/> (дата звернення: 09.02.2026).

9. Посібник зі статті 2 Протоколу № 4 Європейської конвенції з прав людини. Свобода пересування. *European Court of Human Rights*. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_2_protocol_4_ukr (дата звернення: 09.02.2026).

10. Справа «Дедеш проти України» (заява № 50705/13): рішення від 14 січня 2021 р. *Європейський суд з прав людини*. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-208428> (дата звернення: 09.02.2026).

11. Огляд рішень Європейського суду з прав людини (січень 2021 року). Рішення за період із 11.01.2021 по 29.01.2021 / відпов. за вип.: О. Ю. Тарасенко, Д. П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. Київ: Верховний Суд, 2021. 71 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_ESPL_01_2021.pdf (дата звернення: 09.02.2026).

References:

1. Kryminalno-vykonavchyi kodeks Ukrainy: vid 11.07.2003 r. № 1129-IV [Criminal and Executive Code of Ukraine dated July 11, 2003 No. 1129-IV]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text> [in Ukrainian].

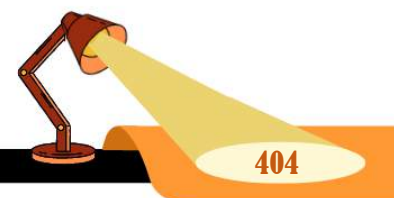
2. Zakon Ukrainy “Pro administratyvnyi nahliad za osobamy, zvilnenymy z misty pozbavlennia voli”: vid 01.12.1994 r. № 264/94-VR [Law of Ukraine “On administrative supervision over persons released from places of deprivation of liberty” dated December 1, 1994 No. 264/94-VR]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/94-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

3. Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy, Derzhavnoho departamentu Ukrainy z pytan vykonannia pokaran “Pro zatverdzhennia Instruksii pro orhanizatsiiu zdiisnennia administratyvnoho nahliadu za osobamy, zvilnenymy z misty pozbavlennia voli”: vid 04.11.2003 r. № 1303/203 [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, State Department of Ukraine for the Execution of Sentences “On approval of the Instruction on the organization of administrative supervision over persons released from places of deprivation of liberty” dated November 4, 2003 No. 1303/203]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0046-04#Text> [in Ukrainian].

4. Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod (z protokolamy) (Ievropeiska konventsiiia z prav liudyny): vid 04.11.1950 [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (with Protocols) (European Convention on Human Rights) dated November 4, 1950]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text [in Ukrainian].

5. Posibnyk zi statti 5 Yevropeiskoi konventsii z prav liudyny. Pravo na svobodu ta osobystu nedotorkannist [Guide to Article 5 of the European Convention on Human Rights. Right to liberty and security]. *European Court of Human Rights*. Retrieved from https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_5_ukr [in Ukrainian].

6. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia: vid 07.12.1984 r. № 8073-X [Code of Ukraine on Administrative Offenses dated December 7, 1984 No. 8073-X]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8073-10#Text> [in Ukrainian].

7. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: vid 05.04.2001 r. № 2341-III [Criminal Code of Ukraine dated April 5, 2001 No. 2341-III]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> [in Ukrainian].

8. Korabelnyi raionnyi sud m. Mykolaieva [Korabelny District Court of Mykolaiv]. *Judiciary of Ukraine*. Retrieved from <https://kb.mk.court.gov.ua/sud1414/pres-centr/news/791766/> [in Ukrainian].

9. Posibnyk zi statti 2 Protokolu № 4 Yevropeiskoi konventsii z prav liudyny. Svoboda peresuvannia [Guide to Article 2 of Protocol No. 4 to the European Convention on Human Rights. Freedom of movement]. *European Court of Human Rights*. Retrieved from https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_2_protocol_4_ukr [in Ukrainian].

10. Sprava “Dedesh proty Ukrainy” (zaiava № 50705/13): rishennia vid 14 sichnia 2021 r. [Case “Dedesh v. Ukraine” (Application no. 50705/13): Judgment, Strasbourg, 14 January 2021]. *European Court of Human Rights*. Retrieved from <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-208428> [in Ukrainian].

11. Ohliad rishen Yevropeiskoho sudu z prav liudyny (sichen 2021 roku) [Overview of the Judgments of the European Court of Human Rights (January 2021)]. *Supreme Court*. Retrieved from https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_ESPL_01_2021.pdf [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 04.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.03.2026